

Styre- og virksomhetsberetning 2022

SAMFUNNSROLLE

Musikkselskapet Harmonien er Bergen og Vestlandets største og viktigste produsent og formidler av klassisk musikk. Bergen Filharmoniske Orkester fremfører kunstmusikk av høy kvalitet i Bergen, regionalt, nasjonalt og internasjonalt og musikkselskapet ønsker å gjøre denne musikken tilgjengelig for et bredest mulig publikum. Vi har dessuten som mål å fremme og utvikle interessen for symfonisk musikk i landet vårt og ønsker å bidra til fornyelse og utvikling av kunstformen.

Som et av landets musikalske flaggskip er Bergen Filharmoniske Orkester toneangivende på sitt felt gjennom i hovedsak symfoniske konserter, men også opera og andre konserttyper i ulike formater, hvorav flere i samarbeid med andre institusjoner. Musikkselskapet har et omfattende formidlingsprogram, særlig overfor barn, unge og studenter.

Musikkselskapets hovedarena er Grieghallen i Bergen, men et antall konserter er lagt til andre spillesteder i og utenfor Bergen, hovedsakelig på Vestlandet. Bergen Filharmoniske Orkester har en omfattende turnevirksomhet utenlands. Orkesteret gjør flere CD-produksjoner årlig, og mange av konsertene blir overført av NRK. Gjennom vår egen strømmetjeneste, bergenphilive.no, blir en rekke av konsertene formidlet til et nasjonalt og et internasjonalt publikum.

Selskapets virksomhet omfatter også Bergen Filharmoniske Kor og Bergen Filharmoniske Ungdomsorkester og har et nært samarbeid med Bergen Nasjonale Opera, Edvard Grieg Korene og Festspillene i Bergen.

Stiftelsen Musikkselskapet Harmonien er medeier i det nyetablerte selskapet Grieghallen Utbygging as, som driver prosjektutviklingen for nytt musikkteater- og konserthus på Edvard Griegs plass.

VIRKSOMHETEN

Korona, musikken og publikum

Korona-pandemien med dens vidtrekkende konsekvenser gjorde både 2020 og 2021 til totalt annerledes og svært krevende driftsår, med betydelige smittevernutfordringer og stadig endrede driftsforutsetninger, herunder også en lammende arbeidskonflikt mellom LO-Stat og Spekter. Hele tre konsertsesonger ble berørt i større og mindre grad av den unntakstilstanden samfunnet og virksomheten vår befant seg i.

De første par måneder av 2022 ble preget av pandemiens utfasing. Pandemiens ettervirkninger har gitt følger for resten av driftsåret. De overordnede utfordringene har vært å gjenoppta den kunstneriske virksomheten til et normalnivå og å gjeninnhente publikum til konsertsalen. Det har derfor vært lagt ned betydelig innsats og store ressurser i markedsføring, kommunikasjon og generelt publikumsarbeid gjennom det siste året. Samtidig har det avtegnet seg nye bruker- og adferdsmønstre. Publikum synes å være mer selektiv og kjøpsbeslutninger tas oftere tett opp mot konsertdato. I tillegg virker stigende renter og priser i samfunnet inn på publikums privatøkonomi og forbruksprioriteringer. Disse faktorer har samlet sett en negativ innvirkning på muligheten for full gjenerobring av publikum. Vi har derfor oftere enn pre pandemi erfart svingninger i publikumsbesøket. Vi har lenge vært tydelig på at det vil måtte ta tid innen vi fullt og helt er tilbake «på normalen» pre pandemi. På denne bakgrunn er vi derfor meget tilfreds med at vi kan melde om et samlet publikumstall for året på 107.620, noe som ligger bare omlag 15% lavere enn nivået pre pandemi. Andelen barn, unge og studenter utgjør 19.378. Tidligere abonnenter er tilbake for 90% vedkommende.

De levende publikumsmøtene i 2022 summerer seg til 97 konserter og forestillinger, og 154 formidlingsarrangementer, totalt 251. Tilsvarende tall for siste hele år før pandemien (2019) var hhv 118, 149 og 267. De noe lavere tallene forklares også med avlyste konserter og arrangementer i begynnelsen av året innen samfunnet ble fullt gjenåpnet.

Høydepunkter

Ved at avstandsbegrensningene mellom musikerne på scenen ble opphevet da samfunnet gjenåpnet i februar, lå mye til rette for igjen å kunne presentere symfoniske produksjoner i full størrelse. De første ukene la vi likevel en forsiktig tilnærming til grunn, og en av de første konsertene fant sted i Åsane nye kulturhus. Vi fikk likevel rett over nyttår urfremført Ørjan Matres slagverkskonsert med Hans-Kristian Kjos Sørensen som solist. Først ved påsketider ble Richard Strauss' Alpesympfoni fremført i original fullskala versjon i kombinasjon med urfremføring av Ryan Wigglesworth's Magnificat for kor, solister og orkester.

Russlands brutale og folkerettsstridige angrep på Ukraina i februar, mobiliserte et samlet kulturliv til aksjon. I forbindelse med fremføringen av Sjostakovitsj' symfoni nr. 10 i mars, også kjent som komponistens oppgjør med Stalin, markerte Musikkelskapet Harmonien sin solidaritet med Ukraina og forsvaret av våre felles demokratiske verdier. Konserten «Ukraina i våre hjerter» samlet inn flere hundre tusen kroner. Musikkelskapet stod også som vertskap for et gjestespill med Kyiv-solistene i Universitetsaulaen.

I anledning HM Kong Harald Vs 85-års dag fikk Bergen Filharmoniske Orkester æren av å fremføre en musikalsk fødselsdagshilsen til orkesterets høye beskytter på NRK TV. I samarbeid med Bergen Nasjonale Opera ble Lehars operette Den glade enke fremført fire ganger for fulle hus.

Konsertsesongen ble avsluttet med bl.a. fremføring av Fartein Valens Salme 121 for kor, sopran og orkester samt fiolinkonserten med konsertmester Alexander Kagan som solist. Begge verker ble også fremført på vår første turné etter pandemien til Valen-festivalen i Sveio. Bergen Filharmoniske Orkester har videre besøkt Hardingtonar-festivalen i Norheimsund i juni, og i desember turnerte orkesteret Vestlandet på langs, med konserter i Os, Førde, Ulsteinvik og Ålesund. Bergen Filharmoniske Orkester hadde flere fremtredende konsertproduksjoner under Festspillene i Bergen, og avsluttet festspillene med Stravinskis Vårofferet.

I mai dro orkesteret til Polen som sin første turné utenlands post korona, og var residensorkester under festivalen i Katowicze's fantastiske konsertsal. Årets store festivalturné utenlands gikk til Edinburgh-festspillene i august, videre til København, Wiesbaden og Bremen. Foruten et stort symfonisk program med bl.a. Rakhmaninovs Symfoniske danser, ble Strauss' opera Salome fremført i Edinburgh, en fremføring som ble møtt med ovasjonsartet bifall fra publikum og fantastiske kritikker. Etter konserten i Wiesbaden slo storavisen Frankfurter Allgemeine Zeitung fast at Bergen Filharmoniske Orkester ikke kun er et av de eldste, men også blant de beste orkestre i Europa. Flere av fremføringene ble tatt opp av BBC og tyske radio- og tv-stasjoner. Sjefdirigent Edward Gardner hadde den musikalske ledelsen under alle disse turnéene.

Årets viktigste satsning for å nå ut til et bredt og mangfoldig publikum er de to sommerkonsertene i friluft, denne gang på Torgallmenningen. Mange tusen fant veien til konsertene hver kveld.

Etter sesongåpningen med bl.a. Ligeti's sjeldent fremførte fiolinkonsert, gjestet Leif Ove Andsnes med Rakhmaninovs tredje pianokonsert, som også ble tatt opp for NRK-TV. Høstsesongens storsatsning var førstegangsutføringen i Norge av Delius' stort anlagte kor- og orkesterverk Eine Messe des Lebens, en utfordring ikke minst også for Bergen Filharmoniske Kor. Denne konserten markerte også starten for Sir Mark Elder's engasjement som første gjestedirigent. Vi markerte 125-års minnet for Harald Sæveruds fødsel med en egen jubileumskonsert med flere av hans verker samt urfremføring av fløytekonert av Knut Vaage, fremført av Ingela Øyen. Mozarts opera Tryllefløyten ble fremført for fire fulle hus i oktober. Mahlers Oppstandelsessymfonien ble et nytt høydepunkt mot slutten av året.

Bergen Filharmoniske Ungdomsorkester har hatt stor aktivitet etter gjenåpningen, med egne konserter både i musikkelskapets sesong, under Festspillene og ved Hardanger Musikkfest.

Blant årets mest fremtredende solister kan nevnes fiolinistene Isabelle Faust, Christian Tetzlaff, Vilde Frang, Augustin Hadelich, Leonidas Kavakos, Ragnhild Hemsing og Sonoko Miriam Welde, pianistene Dejan Lazic, Alexandre Kantorow, Mehan Esfahani, Alexander Gavrylyuk, Víkingur Ólafsson, Leif Ove

Andsnes og Francesco Piemontesi. I tillegg til dette en perlerad av fremragende sangsolister og andre instrumentalister.

Formidling og talentutvikling

Selskapets formidlingsprogram retter seg i hovedsak mot barn, unge og studenter, men også mot det almene publikum. Kjernen er «Bli inspirert!», som gjennomføres i samarbeid med Den kulturelle skolesekken i Bergen kommune, der vi hvert år når de aller fleste 6. klasser i Bergen gjennom oppsøkende klassesstime med vår orkesterpedagog og påfølgende konsert i Grieghallen med orkesteret. Jevnlig tilbyr vi også program for grunnskolens 2. klasser, i 2022 var det med prosjektene «Musikalske vibber» og «Peter og Ulven». I tillegg gjorde vi Chaplins «Modern Times» for videregående skoler og alment publikum. Konsertsalen i Forum på Danmarks plass har vist seg særlig velegnet til formålet.

Familiekonsertene på lørdager var godt innarbeidet som formidlingskonsept hos målgruppen før pandemien. Vi har til en viss grad måttet starte forfra igjen rent abonnementsmessig. Men den nye generasjonen barn mellom 5 og 12 år med sine familier er på god vei inn i Grieghallen. Foruten kreative konsertprogram legger vi stor vekt på involverende aktiviteter og tilpasset servering i foajeen i forkant av familiekonsertene.

Grieghallens foajé utmerker seg også ved sin velegnethet for konsertintroduksjoner og kammermusikalske etterspill. Disse «Tett på» - randarrangementene i for- og etterkant av konsertene står frem som selvstendige opplevelser som ofte samler mange hundre publikummere. For studentsegmentet i Bergen arrangerer vi både egne konserter og arrangementer og gir meget gunstige billetttilbud. For sosialt vanskeligstilte og flyktninger samarbeider vi med Robin Hood-huset, Kirkens Bymisjon, Røde Kors og Flyktningeorganisasjoner i Bergen.

Digital kommunikasjon er ofte nøkkelen til å nå frem. Vi arbeider kontinuerlig med å senke terskelen inn til konsertsalen og bygge ned mulige barrierer for konsertbesøk. Dette innbefatter også vurdering av hvilke sosiale kjøreregler som skal kommuniseres til publikum.

Musikkselskapet Harmonien har over tid bygget opp og tar del i et omfattende talentprogram for orkestermusikere, dirigenter og solister. BFUng - Bergen Filharmoniske Ungdomsorkester utgjør den løpende hovedaktiviteten gjennom månedlige helgesamlinger og minst to fulle produksjonsuker som inkluderer en konsert både høst og vår i musikkselskapets sesong. BFUng består nå av 130 unge musikk talenter mellom 15 og 25 år fra hele Sør-Norge. Mange av BFOs musikere tar del i talentutviklingen gjennom coaching på individuell basis og på gruppenivå, og det arrangeres jevnlig mesterklasser, seminarer og prøvespilltrening. Med assistentdirigentordningen «Karsten Andersen-programmet for unge dirigenter» får talentfulle dirigenter mulighet til å følge sjefdirigent og Bergen Filharmoniske Orkester tett gjennom minst en sesong, inkludert egne dirigentoppgaver. Aage Richard Meyer var assistentdirigent i 2022. Som del av «dirigentløftet» i regi av Talent Norge gjennomfører vi workshops for unge dirigenter med orkesteret. I samarbeid med KODE stod vi i september for finalekonserten i Edvard Grieg Pianokonkurransen, som veksler årlig med vinnerkonserten i Den norske Solistpris i samarbeid med NRK og Festspillene. Landets eldste talentprogram (siden 1938) for aspirerende solister er De Unges Konsert, som nå arrangeres annethvert år.

Digital formidling

Vårt digitale konserthus [Bergenphilive.no](https://bergenphilive.no) er nå godt etablert. Under pandemien hadde vi et digitalt tilbud større enn noen gang. Etter gjenåpningen av samfunnet kan vi vise til en fortsatt intensiv aktivitet og vi har formidlet komplette konserter med programleder, intervjuer og samtaler. 208.440 har fulgt vårt store antall strømminger, hvorav om lag 65% er utenlandsk publikum. Totalt har vi tilbudt ti direktestrømmede konserter og lagt til 22 nye verk, som har resultert i en stor tilvekst til

MUSIKKSELSKAPET HARMONIEN

vårt rikholdige digitale bibliotek, som nå omfatter over 200 verk gratis tilgjengelig for alle, verden rundt. Verkene er søkbare på flere kriterier på norsk og engelsk. Gjennom en ny stor fem-årig samarbeidsavtale med Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen muliggjøres fra 2023 ytterligere teknisk og kunstnerisk kvalitetsutvikling av vår strømmetjeneste.

NRK-TV har overført to konserter med Bergen Filharmoniske Orkester deltok. NRK-Radio har som vanlig overført en rekke av konsertene. BBC gjorde opptak av våre konserter under Edinburgh-festspillene og tyske radiostasjoner gjorde det samme fra konsertene i Tyskland. Også tysk TV overførte vår åpningskonsert i Bremen Musikfest.

En ny cd ble lansert i 2022, med saxofonisten Marius Neset som komponist og solist. Flere innspillinger er gjort som venter på utgivelse.

Orkesterets innspillinger spilles jevnlig av på NRK Klassisk, BBC 3, Classic FM og andre utenlandske radiokanaler. På NRK Klassisk er Bergen Filharmoniske Orkesters innspillinger trolig de mest spilte. Stiftelsens svært omfattende katalog av utgivelser når et stort, internasjonalt publikum. Den store utbredelsen av musikk innspilt av orkesteret kommer tydeligst til uttrykk gjennom Spotify's brukerregistreringer: Hele 7,5 millioner strømminger av musikk med Bergen Filharmoniske Orkester ble registrert i 2022.

Trafikken på vårt eget nettsted var i 2021 ca. 618.000. Orkesteret har en aktiv og synlig tilstedeværelse på sosiale media med særlig fokus på Facebook og Instagram, men også på Twitter, Spotify, LinkedIn og YouTube, med til sammen 35.876 følgere.

Vår satsning på digital formidling og strømming vil bli videreført og videreutviklet. Digital distribusjon vil bli enda viktigere når det gjelder publikumsutvikling fremover, også for å engasjere nye grupper inn til våre konserter i Grieghallen. Bergen Filharmoniske Orkesters analoge og digitale tilstedeværelse vil på sitt beste kunne bygge hverandre synergisk og gjøre orkesteret og den klassiske musikkens samlede publikum større og sterkere.

ØKONOMI

Selskapet hadde totale driftsinntekter inkl offentlige tilskudd på i alt 208,3 mio. Av dette utgjorde egne inntekter 50,5 mio, dvs 24%.

Selskapet er privilegert med flere generøse støttespillere. Samarbeidet med Meteva v/Trond Mohn står i en særstilling. Trond Mohns store generøsitet over lang tid har gitt oss et formidabelt handlingsrom. Våre viktige samarbeidsavtaler med Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen og Grieg Foundation er blitt fornyet fra 2023. Alle disse støtter selskapet med betydelige beløp og bidrar til at Bergen Filharmoniske Orkester videreutvikles som et ledende symfoniorkester og Musikkelskapet Harmonien som en moderne kulturinstitusjon. Vi er dypt takknemlige for disse giveres formidable støtte og engasjement. Det er like fullt meget bekymringsfullt og en sterk indikasjon på svekkede offentlige rammebetingelser at vi har måttet trekke ekstraordinært mye på forskuddsbetalte gavemidler i 2022. Samlet er det resultatført 30,9 mio.

Vi er samtidig meget fornøyd med å ha nådd budsjettmålet på 9,5 mio for abonnements- og billettinntekter for dette spesielle året. Honorarer ifbm turné- og samarbeidsprosjekter utgjør 9,2 mio.

Selskapet har en løpende avtale om tjenestepensjon etter Lov om innskuddspensjon. Over tid gir denne større grad av forutsigbarhet og lavere kostnader. Som følge av arbeidskonflikten mellom LO-Stat og Spekter er det fra 1.12.2022 også etablert tilbud om en hybrid tjenestepensjonsordning. I forbindelse med dette er det resultatført en engangskostnad knyttet til overføring av pensjonsmidler for de av de ansatte som har valgt denne nye hybrid-ordningen. Den lukkede ytelsesordningen

medfører fortsatt svingninger i de aktuarmessig beregnede kostnadene. Det er samlet resultatført 8,5 mio i pensjonskostnader.

Årets investeringer på 2,8 mio har gått til fornyelse og oppgradering av uterom, HMS-tiltak, instrumenter samt orkesterutstyr.

Stiftelsen har ikke anledning til å oppta lån uten Kulturdepartementets godkjenning og har av den grunn ikke langsiktig lån. Det er tilnærmet paritet mellom kortsiktig gjeld og omløpsmidler.

Netto kontantstrøm fra årets drift er negativ med kr 26,1 mio, men med en samlet likviditetsbeholdning ved årsslutt på 47,0 mio. Den negative kontantstrømmen skyldes hovedsakelig oppløsning av kortsiktig gjeld gjennom uttak av forskuddsbetalte gavemidler. I tillegg kommer premiefondsreserver på 35,1 mio. Stiftelsens likviditet er dermed fortsatt tilfredsstillende, delvis pga forskuddsbetalte sponsor-/gavemidler.

Stiftelsen er ikke vesentlig eksponert for endringer i rentenivå eller valuta, men vi konstaterer et samlet negativt avvik på finanspostene i det økonomiske kriseåret 2022.

Årsresultatet viser et bokført underskudd på 4,4 mio. Hovedårsakene til underskuddet ligger bl.a. i økte lønnskostnader, økt prisvekst, økte strømkostnader, økt ressursinnsats på markedsføring og kommunikasjon, engangskostnader knyttet til pensjon og lavere finansinntekter. Styret har besluttet at underskuddet føres mot egenkapitalen, som ved utgangen av 2022 dermed er 2,5 mio. Vi er tilfreds med at vi fortsatt kan vise til en positiv egenkapital.

Etter styrets oppfatning har Stiftelsen Musikkselskapet Harmonien i 2022 oppfylt de resultatkrav som Kulturdepartementet har satt for driften, så langt dette har vært mulig sett i forhold til ettervirkningene av pandemien og unntakssituasjonen som fortsatt var gjeldende de første par månedene av året.

Styret legger til grunn at driften kan fortsette.

ORGANISASJON

Styrets sammensetning har vært uendret gjennom beretningsåret. Ansattvalgt styremedlem Martin Shultz fratrådte ved utgangen av året, og Jeffrey Marquardt er nytt styremedlem fra 1.1.2023.

Ved utløpet av 2022 talte orkesteret 98,2 faste musikerårsverk og 2,8 stillinger var ubesatt. Det var 22 årsverk i stab og ledelse. Utover de fast ansatte har selskapet registrert 621 midlertidig engasjerte musikere pluss solister, dirigenter og annet personell i løpet av 2022.

Organisasjonen inkluderer også et stort antall frivillige medarbeidere. Bergen Filharmoniske Ungdomsorkester utgjør om lag 130 unge musikktalenter. Bergen Filharmoniske Kor ble fra 1.12.2022 fullt og helt innlemmet i selskapets organisasjon og utgjorde ved utgangen av året 120 kvalifiserte korsangere.

Musikkselskapet Harmonien har som mål å være en arbeidsplass med full likestilling mellom kvinner og menn. Selskapets policy er at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering. Stiftelsen har tradisjonelt rekruttert fra miljøer hvor antall kvinner og menn er jevnt representert.

Av stiftelsens 121 faste ansatte er 57 kvinner. Av styrets åtte medlemmer er to kvinner. I selskapets ledergruppe på syv er tre kvinner. I orkesteret følges regulativlønn som er lik for kvinner og menn. Gjennomsnittlig årslønn for kvinner er kr 689.000 mens den for menn er kr 718.000

Personalmessig er Stiftelsen meget bredt sammensatt med hensyn til etnisitet og opprinnelsesland. Over 20 ulike nasjonaliteter er representert blant musikerne. Rekrutteringsprosessen er åpen og internasjonal.

De administrative ledelses- og støtteressurser er meget gode og stabile. Det har vært gjennomgående høy arbeidsbelastning for administrativt og produksjonsrettet personell.

Arbeidsmiljø og HMS

Sykefraværet i stiftelsen var på totalt 5,1% i 2022 (mot 4,9% i snitt de foregående tre år). En vesentlig del av sykefraværet skyldes langtidsfravær. Det har ikke forekommet eller er blitt rapportert alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året.

Det har vært arbeidet jevnlig med sikte på et godt og forsvarlig arbeidsmiljø, og det iverksettes løpende tiltak for forbedringer. Under pandemien ble kantinen og øverommene totalt fornyet, og i 2022 ble uterommet ved kantinen oppgradert. Vi er meget tilfreds med at vi over de senere år har kunnet gjennomføre en helhetlig oppgradering av musikkelskapets egne lokaler i Grieghallen. Stiftelsens arbeidsmiljøutvalg er et organ som skal virke for gjennomføringen av arbeidsmiljølovgivningen i virksomheten. Utvalget har medlemmer fra virksomhetsledelsen så vel som fra de ansatte, med like mange representanter fra hver gruppe. Samarbeidet med vernetjenesten har vært meget godt. En løpende HMS handlingsplan følges opp og revideres årlig. Vi er meget tilfreds med at vi har etablert et helhetlig ergonomisk tilbud som omfatter yoga, alexander-teknikk og forebyggende trening i samarbeid med Scenekunstklinikken. Vi har fortsatt fokus på hørsel og har også i 2022 gjennomført hørselskontroller.

I tillegg har institusjonsledelsen jevnlig kontakt- og drøftingsmøter med de ansattes tillitsvalgte. Samarbeidet har vært konstruktivt og bidratt positivt til driften.

Samlet sett har man funnet frem til tilfredsstillende løsninger på aktuelle problemstillinger gjennom dialog mellom de involverte parter. Høsten 2022 har et partssammensatt utvalg arbeidet med et forslag til livsløpspolitikk for virksomheten.

I et samarbeid mellom ansatte og ledelsen er det tatt initiativ til en gjennomgang av virksomhetens ulike sider med tanke på virkning for klima, ytre miljø og bærekraftig utvikling. En handlingsplan for å imøtekomme Miljøfyrtårn-krav og en ambisjon som «det grønne orkesteret» har vært under utarbeidelse og ved utgangen av januar 2022 ble selskapet Miljøfyrtårn-sertifisert.

Pandemi-tiden ga organisasjonen en særdeles krevende utfordring med hensyn til nødvendig smittevern. Det var en stor lettelse for alle at de ekstraordinære tiltakene kunne avvikles ved gjenåpningen av samfunnet i februar.

UTSIKTENE FREMOVER

Bergen Filharmoniske Orkester er i dag et symfoniorkester i europeisk toppklasse. Også det nærmeste halvannet året vil preges av det gode samarbeidet med vår sjefdirigent Edward Gardner; et dirigentpartnerskap av uvurderlig betydning for orkesteret, men som avrundes sommeren 2024. Det pågår et kontinuerlig arbeid med søk etter Edward Gardners etterfølger, men det må påregnes at en ny sjefdirigent først kan komme på plass et år eller to senere. Vi er i den forbindelse ekstra tilfreds med at Sir Mark Elder, en nestor i britisk musikkliv, vil fortsette sin rolle som første gjestedirigent.

Stiftelsen kan vise til rekordartet tilførsel av private midler, noe som er unikt i norsk orkesterverden. Disse ekstra tilførsler fra privatpersoner og stiftelser har åpnet for nye viktige initiativ og muliggjør hvert år flere prosjekt av stor betydning for den samfunnsrollen Musikkelskapet Harmonien ønsker

MUSIKKSELKAPET HARMONIEN

å spille. Dette vil imidlertid ikke kunne fortsette på sikt. Skal digital produksjon, internasjonal turnering og bred formidling videreføres i det lange løp, må det offentlige ta et større finansielt ansvar.

Dette bildet forsterkes nå i stadig større grad av den akkumulerte underfinansieringen som følger av det årlig realkuttet i statens rammetilskudd som har pågått siden 2015 og som følge av at den statlige gaveforsterkningsordningen er avviklet. Samlet sett utgjør dette nå en årlig underdekning på om lag 10 mio. Dette er ikke institusjonelt bærekraftig. Hvis denne underdekningen fortsetter også i 2024, vil Musikkelskapet Harmonien stå i alvorlig fare for reduksjon i bemanning, produksjon og formidling. Allerede for 2023 har selskapet måttet planlegge med produksjonsfrie uker og reduserte besetningsstørrelser for flere konserter. Dette innebærer kunstnerisk svekkelse, svekket publikumstilbud, det er dårlig samfunnsøkonomi og det svekker dessuten kunstnerøkologien i Norge.

Styre og ledelse mener derfor at statens rammetilskudd må økes vesentlig og vil i den forbindelse også påpeke behovet for finansiell likebehandling av landets to nasjonale orkesterinstitusjoner. Vi tar til orde for å etablere en tre-årig opptrappingsplan for det statlige rammetilskuddet til musikkelskapet. Musikkelskapet Harmonien med Bergen Filharmoniske Orkester som spydspiss har utviklet seg til et internasjonalt nivå både i kvalitet og omfang. Dette bør nå anerkjennes tydeligere og understøttes sterkere fra statens side bedre enn hva tilfellet er i dag.

Det bør være en nasjonal ambisjon å ha to likestilte internasjonalt orienterte orkesterselskap som virker gjensidig utfordrende på hverandre og dermed også berikende for norsk kulturliv.

Det må være et mål å sikre full orkesterstørrelse og muliggjøre videreutvikling av kunstnerisk produksjon og formidling i Musikkelskapet Harmonien, og derigjennom sikre en formåls effektiv utnyttelse av den nasjonale orkesterinstitusjonens potensial.

Den opera-symfoniske institusjonsklyngen i Bergen

Den opera-symfoniske klyngen i Bergen, bestående av Musikkelskapet Harmonien, Bergen Nasjonale Opera og Edvard Grieg Korene, er i dag med på å sette agendaen for kvalitet, nyskaping, formidling og talentutvikling innenfor sine kunstfelt nasjonalt.

Denne klyngen utgjør det største og viktigste kontrapunkt til hovedstadens opera- og symfoniske virksomhet, noe som i seg selv er av stor betydning for en dynamisk kunstutvikling på dette feltet i landet vårt. Bergen som landets nummer to-by bør tilkjennes en særskilt utfordrer-rolle og må følgelig gis mulighet til å utvikle denne institusjonsklyngen i tråd med en slik rolleforståelse. Disse institusjonene trenger et felles løft.

Bergen må nå forventes å kunne ta et nytt steg fremover de nærmeste år som kulturby. Økt opera-, musikkteater- og konsertproduksjon, økt vekt på formidling og talentutvikling mv tilsier at antall musikere i Bergen Filharmoniske Orkester må økes og antall sangere i Edvard Grieg Kor må økes. Bergen Nasjonale Operas produksjonsrammer er kritisk underfinansiert og må styrkes vesentlig. Bergen har engasjerte private støttespillere som gjerne bidrar betydelig, men en styrking av institusjonsrammene er først og fremst en offentlig oppgave.

Nytt musikkteater- og konserthus på Edvard Griegs plass

Ikke minst i et slikt perspektiv trenger Bergen å få styrket de romlige rammene for de nevnte institusjonene. Byen og regionen trenger en utvidet fysisk infrastruktur som legger til rette for høykvalitets kunstutøvelse, formidling, publikums- og talentutvikling; vi trenger å skape åpne og inviterende møteplasser mellom kunsten og publikum. På dette feltet har Bergen stått på stedet hvil i alt for lang tid. Bergen trenger et nytt musikkteater- og konserthus i samspill med Grieghallen som styrker Bergen og Vestlandets kunstneriske kraftsentrum og som kan løfte regionens kulturliv for kommende generasjoner. Musikkelskapet Harmonien har tatt et betydelig eierskap i dette, og sammen med Bergen Nasjonale Opera og Grieghallen as lanserte vi i 2018 et

MUSIKKSELKAPET HARMONIEN

forslag om å bygge en mellomstor scene og sal delvis nedsenket under bakken ved Grieghallen og utvikle Griegkvartalet til en samlende arenaklynge. Det er svært tilfredsstillende å konstatere at denne prosjektidéen er blitt tatt godt imot i det offentlige rom. Den er kommet inn på prioritert plass i Bergen kommunes kulturarenaplan og private givere – Per Grieg sr, Trond Mohn og Espen Galtung Døsvig, sammen med støtte fra kommunen og fylket, gjorde det mulig med gjennomføring av et skisseprosjekt i 2019. Partene arbeider aktivt for å realisere denne planen. Vi har siden 2021 arbeidet med gjennomføring av bl.a. planprogram og reguleringsplan for området, og det utlyses nå arkitektkonkurranse. Det er tilfredsstillende at Grieghallen Utbygging as er etablert og at private støttespillere og kommunen og fylket aktivt støtter prosjektet. Også Den Nationale Scene er nå kommet med som aksjonær. Vi er glade for at staten for 2021 bidro med støtte til prosjektplanleggingen og ga tiltaket positiv omtale, en vurdering som ble bekreftet i møte med kulturministeren i Bergen i mai 2022. Staten er bedt om å bidra med økt støtte i 2024 til videre planlegging. Ambisjonen er å videreutvikle prosjektet til et sk «gryteklart» nivå, slik at en endelig realisering kan iverksettes så snart den statsfinansielle situasjonen tillater dette, senest med ferdigstillelse og åpning i 2030.

TAKK

Styret og administrerende direktør ønsker å takke alle ansatte for stor innsats og sterkt engasjement i å komme i full virksomhet igjen etter to svært annerledes og krevende driftsår. Ikke minst takker vi publikum, sponsorer og samarbeidspartnere for engasjement og trofasthet. Vi har sterk tro på den klassiske og symfoniske musikkens betydning og er trygge på at konserter og forestillinger er samfunnsmessig viktige møteplasser. Sammen med andre kunstneriske ytringsformer er den klassiske og symfoniske musikken som et lim i samfunnet, en forebyggende kraft for helse og skaper av opplevelse av meningsfylt liv for den enkelte. Vi ser frem til fortsettelsen!

Bergen, 22. februar 2023

Egil Herman Sjursen
Styreleder

Audun Hasti
Nestleder

Ylwa Schwenke

Per Magnus Finnanger Sandsmark

Elin Sarai

Arne Tveit Faannessen

Vidar Nordli

Jeffrey Marquardt

Bernt E. Bauge
Adm. dir.